

TE HEHEURAA API

I neia i te piha neneiraa Univereti i Roto Miti i Utah no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i Papeete, Tahiti, i te mau fenua Sotaiete, i te mau avae ātoa.

Nu. 9

Tetepa, 1918

Mat. 12

E tena na, te faatupu ra te taata i te ohipa maitai, ua faaroo ia oia i te re'o o te tia'i mamoe maitai, e te pee atura ia'na ra o; te taata râ e faatupu i te ohipa iino, ua riro ia oia ei tamarîi na te diaoblo, e ua faaroo oia i to'na ra re'o e te pee atura oia ia'na. Alama 5:41.

TE RAVE-HUA-RAA.

Ua tae atura hoê milioni e te afa faehau Amerika i te fenua Farani e ua opua"era te hau Amerika e faatara i te nuu tama'i e pae milioni i te rahi ra ei paruru i to te ao nei i te faaheporaa o te Purutia.

Te opua ra hoi te hau e faarahi roa i te hamaniraa i te mau mea'toa e manu'ia'i te tama'i, mai te pahi reva te huru, te pupuhi huru rau, te pahi faauta tao'a, te pahi afai faehau, e te mau peu tama'i e tausani noa'tu â te huru e hemo ai te enemi e pu ai hoi te aea; E faarahihia hoi te faaapuraa i te fenua ia navai te maa e faaamu ai i to Europa, ia ore te feia i pau ai to ratou fenua i te tama'i ia pohe i te poia.

Ua iritihia teie nei mau taata apî ei faehau no roto mai i te mau raveraa ohipa o te fenua nei, e iti ia te taata i toe mai ei faaoti roa i te mau ohipa i opuahia ra, e no reira te imi hua nei te mau fatu i te mau ravea apî e rave rahi e oti ai te ohipa rahi i te taime poto roa, e tia'i ia tuuhia te tahi

pae o te feia rave ohipa ia haere i te tama'i, e ia rahi roa'tu â hoi te ohipa e oti i te feia rave ohipa rii i toe mai.

E rave rahi te mau ravea apî vitiviti roa i itea i tera raveraa ohipa i tera raveraa ohipa, e faarahi-roa-hia'i te haa e oti i te feia raverave iti ra. Tena na te parau no te tahi ravea apî faaamuraa maa ra i monohia'i te feia rave rave maa ra e 150 i na taata e 66. Ua taipitihia hoi te rahi o te feia e faamuhia i te maa i te taime â te taime, oia hoi ua oti i te taata hoe nei te ohipa raveraa maa ra i ravehia e na taata toomaha i mutaa ihora. Ua taimahahia te puai o na taata raverave maa ra e 66, e tia'i i na taata e 84 no roto mai i teie fare amuraa maa hoê nei ia haere i te fenua Farani e tauturu i te tama'i. Mai te mea ua faaauhia teie huru raveraa i nia i te utuafare ua au ia i te utuafare e 53 tamarii poia roa i roto ra e paia'i ratou paatoa i te maa i faanahonahohia e te metua vahine ana'e i tauturu-ore-hia ra.

Te te fenua Niu Ioka i Amerika te hoê fare rahi rave ohipa, ei reira te hamani-hia ra te mau peu hororaa uira huru rau. Te rave ra na taata e 3500 i te ohipa i roto i taua fare ra .a faatiahia te tahi fare amuraa maa i pihai ihora ia faamu-oioihia te feia rave ohipa, e ore ai e mâua'i te taime o na taata e 3500 i te haereraa'tu i te utuafare e tamaa'i, e i te ho'iraa mai.

Tei te pae muri o taua fare amuraa maa ra te tahi piha rahi, ei reira te faaineinehia ra te mau huru maa e au ai ia tunuhia. Ua faaineine-vitiviti-maitai-hia ia e te mau auri hororaa uira aita te rima taata e fafa noa'tu i te maa. Tei te tahi pae piha ra te auri tâpupuraa faraoa, te utereraa umara, te tâpupuraa e te taviriraa puaa, te oiraa faraoa; te taviriraa huero moa, te horoiraa mereti e te faaanaana-raa peu rii no te tamaaraa, ua faa-horo-ana'e-hia ia i te uira, e oti oioi maitai roa te ohipa faaineinera. Tirara ta te feia rave maa ra ohipa i reira, e faaî e e tiaî i te mau auri, e na te uira e rave i te ohipa. Tei te tahi piha i pihai ihio ra te mau umu rarahi e tunuhia'i te maa i te auahi e te auauahi.

Tei roto i te piha rahi i mua na iri roroa amuraa maa e 10, e tae 130 parahiraa i te iri hoê e ati noa'e. Tei te pae muri o taua piha ra t epeu opereraa maa o te riro ra ei mono i na tuati opere maa ra e 50. O na iri roroa tufaaraa maa ia e maha, ua tamahanahanahia i te auauahi e tahe noa i roto i te mau auri taheraa i raro a'e i te iri, e mau farii maa huru rau tei mauhia i te pae mua o taua na iri ra, e vai mahana-hana noa'i te maa i roto ra, e te mau mereti hoi e vai i nia i te iri, eita ia e haere i te toetoeraa. Ua faataahia te iri no te mau huru maa e amuhia, e vae-haa no tera maa e vae-haa no tera maa, e ei reira e tufatufahia te maa e te feia rave-rave maa ra e tuuhia hoi i nia i te mau mereti. Tei mua iti a'e hoi na iri roroa huru ê e maha ei opereraa maa, ua faaauhia te roroa ia au i na iri tufatufaraa maa ra. Ua vae-haahia na iri opereraa maa ra, ua mau maitai te afa pae muri ei vairaa maa, e te fanu haere noa ra te afa pae mua i nia i te mau poro taviriviri haere. Ua hamanihia te afa pae mua tei fanu haere ra i te mea apuapu mai te uaua te huru, e mea hopea ore, te fanu haere ra te pae i nia e te ho'i haere ra te pae i raro, oia hoi te taninito haere ra i nia i te mau poro taviriviri mai te fifi auri no te pereoo taataahi e taninito ra, e afaihia'tu ai te mau mereti ma te tufaa maa i nia iho mai te tahi hopea o te iri e tae atu ai i te tahi hopea.

Ia tae i te hora tamaaraa ua faanahonahohia te pae muri o te iri opereraa maa ra i te mau mereti ma te tufaa maa i nia iho. Ua faataahia te iri i na vahi taa ê e 8 e e 10 ei vairaa no na maa huru ê e 8 e e 10 e faamuhia ra. Tei te tahi vahi te puua, tei te tahi te i'a, tei te tahi te umara, te faraoa, te pai, te mau pota, te faraoa monamona te vini tunupaa, te taofe, te û, e te pape inu. Ua faahuru-ê-hia te maa i tera mahana i tera mahana ia ore te feia amu ra ia tuhituhi. Ia oto te pu e tananai te feia rave ohipa i mua i te uputa o te fare amuraa maa ra i na reni e maha, e au i na iri opereraa maa e maha ra, e hoo ratou paatoa i te tikete i na taata hoo tikete e maha ra. Ia noaa i te taata

matamua to'na tikete ua ô oia i roto ra i pee hia e to'na mau taeae rave ohipa, e e haafatata peepee oia i te hoê o na iri opereraa maa ra, ei reira e tau i oia i to'na ra tikete e rave mai i te tahi farii mereti, e au ai i na mereti e vau, e tuu atu ai i nia i te pae mua o te iri opereraa maa tei fanu haere ra . The fanu haere ra te pae mua o taua iri opereraa maa ra mai te tahi hopea iri e tae atu ai i te tahi hopea i na setoni e 15, e ia faaaui te taata i to'na haereraa i te reira e tia'i e ore ai oia e taa ê ai i to'na ra farii mereti, e no reira e 15 setoni ta'na ei maiti e ei rave mai hoi i te mau huru maa ta'na e hinaaro, a haere noa'i oia na pihai iho i te mau huru mai i faanahona hohia i nia i te afa pae muri o te iri opereraa maa ra, Ei reira ua tae atu oia i te hopea no te iri, e rave mai oia i ta'na farii mereti ma te maa i nia iho e afai atu ai i te tahi o na iri amuraa maa ra e 10 e parahi i raro e tamaa'i. E na reira hoi te taata i pee i muri a'e ia'na e ati noa'a na reni taata e maha ra; e hope roa na taata e 1700 i te faamuhia e paia roa'i i te hora hoê. Eita roa ia taua iri fanu haere ra e faaea, eita hoi e haamarirau haere, e mai te mea ua hape te taata i te raveraa, e aore râ ua mairi te maa ta'na i hinaaro, ua ati oia, aita ia e ravea ia ho'i i muri, ia araara maitai râ oia e tia'i. Te faaamu ra na taata raverave maa ra e 150 i na taata e 960 i mutaa i hora, e na roto i teie nei ravea opereraa maa apî ra e te faaineineraahia te maa i te mau peu hororaa uira te faaamu nei na feia raverave maa ra e 66 i na taata e 3500, no te mea ua faarirohia te taata'toa i to'na iho tuati. E operehia te maa i na taata e 160 i te minute hoê nei. O te rave-hua-raa ia.

E teie nei, eaha te faufaa o te rave-hua-raa i te ohipa mai te reira te huru? E mea faufaa ore anei mai ta te Kheleta i mana'o na? Koh. 2:18, 19. Eiaha roa ia; ia oaoa râ te taata i te raveraa e maitai ai. Koh. 3:10-12. Te faai-

TE RAAU TUMU NO TE ATI NEPHI E NO TE MAOHI HOI.

I te matahiti 1843 a vai noa'i te Ekalesia i Navu i Ilinoi, ua ūrūhia te peropheta o Iosepha ia patu oia i te hoê fare, oia, te aorai no Navu. Te mea teie nei fare i hamanihia'i ei fare fariiraa ia i te mau manihini e te mau ratere o te haere na reira iho ia mataitai i te tiaraa nehenehe no te hiero e ia faaroo atoa i te mau haapiiraa a te Atua i te vaha o te peropheta.

Ei te tahi mahana i taua matahiti 1843 ra i haere atu ai au na pihaiiho i taua vahi ra. E mea huru veavea ia taua mahana ra, i iritihia'i te uputa no te fare. E ua ite atu ia vau i te peropheta i roto mai i te paraparauraa i te hoê taeae o tei paeturu i nia i te iri ra. Tomo atura vau i roto; no te mau taata taatoa hoi taua fare ra. E aita a'era i maoro i muri iho i to'u aroharaa'tu ia raua ra, i na ô ai taua taeae ra e: "E Iosepha e, eaha te Buka a Moromona i parauhia'i e tatou e o te raau ia no Iosepha i roto i te rima o Epheraima, a haapii noa mai ai te Buka iho ia tatou e no roto mai Lehi i te opu o Manase? Aita hoi te hoê parau iti a'e no te parahiraa te huaai a Epheraima i nia i teie nei fenua i Amerika i iteahia e au i roto i taua buka nei." Ua pahono iho-ra ia Iosepha, na ô maira oia e: "A haamana'o'na oe e i te faarueraa o Lehi e to'na ra utuafare i Ierusalem e a haere atu ai ratou i roto i te medebara, faaho'i atura oia i to'na ra tamaiti ia Nephi i te oire mai te faaue atu ia'na e e tii atu i te mau apî veo i ootihia te ture a Mose e te vetahi atu mau tohuraa e rave rahi, a te mau peropheta, e ia aratai atoa mai oia ia Isemaela e i to'na ra utuafare; te rahiraa o ta Isemaela mau tamarii ra e tamahine ana'e ia. O teie Isemaela ra na te huaai ia a Epheraima. E ua rave te mau tamaroa a Lehi i te mau tamahine a Isemaela ei vahine na ratou, i

tupu hoê noa'i ratou, e riro roa'tu ai ratou ei nunaa rarahi i roto i te ao nei.

“Ahiri râ i vai mai na ia tatou nei i taua na apî e hoê hanere e ono ahuru aore ra i riro atu ia Maratine Harise, ei reira oe e ite roa'i i taua parau ra,” no te mea ua faaite papu roahia te hui tupuna o Isemaela i roto i taua mau apî ra. Ua poroi mai te Fatu ia'u ra e eiaha vau e iriti-faahou i taua mau apî i eiâhia ra; ia iriti râ vau i te parau no nia i te tahi mau apî a Nephi e tae noa'tu i te vahi i faaotihia'i te iritiraa matamua, ei reira ia vau e haamata'i i te parau haapoto a Moromona. O tei tumu ia i ore ai to Lehi tuatapaparaa tupuna i faaitehia'i i roto i te Buka a Moromona, mai to Lehi atoa ra.”

Na teie nei tatararaa a te peropheta i haaputapu i to'u aau i te hoê feruriraa vai noa, e no te mea hoi ua taio a'enei vau i te irava toru i te pene hoê ahuru aore a Alama e te feruri noa ra hoi au mai te anaanatae i te ite e, eaha ra ia i tupu ai, ahiri mai te mea e to Lehi atoa ra hui tupuna ra e huaai ia no Manase ana'e. I teie nei, ua roaa ia tatou te papuraa no te hui tupuna a taua na utuafare e piti ra, e huaai iho â Lehi no Manase, o Isemaela râ e huaai ia na Epheraima. Ei te faaipoipo-amui-noa-raa to raua mau tamarii i tupu ai te tahi â tohuraa a to ratou tupuna o Iakoba, te pate-reareha (Genese 48:20) o tei parau i ta'na haamaitairaa i ta Iosepha ra tau tamaroa e e hau atu Epheraima ia Manase e riro apipiti râ raua ei nunaa e rave rahi i roto i te ao nei.

Na te maramarama a teie nei tatararaa a te peropheta o Iosepha e hi'opoa maite rii atu ai tatou i roto i te tuatapaparaa mo'a i haapiihia no te mau faaipoiporaa e te tahoêraa a taua na utuafare e piti ra. O te hui tupuna hoi ia o tei nunaa rarahi i noho i te mau fenua no Amarika apatoerau e apatoa. E ua fatata hoi i te piti tausani e pae hanere matahiti te maororaa o to ratou nohoraa i reira.

E faaau na tatou i te rahiraa o na utuafare e piti. Ia amuihia te mau melo atoa no te utuafare a Lehi; tooono ia no te opu a Manase, teie to ratou mau i'oa o Lehi ta'na vahine o Saria, Lamana, Lemuela, Nephi e Samu. E mau tane ana'e ratou o Saria'na'e te vahine. O Isemaela, ta'na vahine, na tamahine toopae e na utuafare o ta'na pue tamarii tamaroa toopiti hoê ia ahuru ma hoê taata no te opu o Epheraima mai te peu e, aita ta Isemaela tau tamaroa i fanau tama. No te mea râ ua parauhia raua i to raua tau utuafare atoa i roto i te tuatapaparaa parau mo'a, i huru papu ai tatou e e huaai to raua. E mai te au i te rahiraa o te mau mootua e rahi atu ia te taioraa o te mau melo o te utuafare a Isemaela ra.

I roto râ i teie nei faataaraa e haapao noa ia tatou i te mau taata ana'e te faaite papuhia i roto i te buka. O Zorama atoa te tahi tei faaitehia, o te tavini ia a te arii ra o Labana tei haere mai na muri ia Nephi i muri iho i to'na tautururaa ia'na ia roaa mai i te mau apî veo i ootihia na buka a Mose e pae.

I roto i te I Nephi, pene 16: 7 i faaitehia'i tatou e ua rave Zorama i te tamahine matamua a Iseraela ei vahine na'na. Ua faaipoipo ta taitahi atoa o Lamana, o Lemuela e o Samu i te tahi nau teina o te vahine a Zorama, o te hopea ia o ta Isemaela nau tamahine toopae, ua pau ratou i te faaipoipohia i reira. Eaha mau ra ia te fetiiraa a teie nei pupu taata tei fatata i te faarue i to ratou fenua ia roaa ia ratou te tahi fenua ta te Fatu i parau ia ratou e aratai ia oia ia ratou, a faaani atu ai i te reira ei ai'a na ratou e na to ratou mau huaai a muri atu.

E taio tatou i te ture faaipoiporaa e haapaohia e to Iseraela, hou i ta tatou faaite-poto-raa i teie nei parau. Teie taua ture ra, "O te fetii ana'e ra o te opu a to ratou ra metua, ta ratou e faaipoipo." (Numera 36:6) Ua ite ia tatou e ua riro Lehi e to'na ra na tamarii toomaha ei upoo no na

utuatare e pae no te afa opu a Epheraima e na teie nei utuafare atoa te vahine a Zorama e na tamahine tootoru te horoahia na te utuafare no roto i te huaai a Manase. Aita tatou i papu maitai ia Zorama e no roto mai oia i teihea opu. E riro e e huaai oia na te tahi afa opu a Iosepha, e mea papu a'e ia i te feruriraa e roto mai oia i te tahi â opu o Iseraela.

I roto i te heheuraa no te Buka a Moromona i te avae i Tiurai i te matahiti 1828, i faahitihia'i Zorama e no roto mai oia i te huaai i maitihia i nia i te fenua i Amarika. E te riro nei te reira faahitiraa ei tautururaa i ta tatou feruriraa e, no te ututafare a Iosepha o Zorama ia. Te na ô maira taua parau ra e:

“Noa atu râ ia, e tere â ia ta'u ra ohipa i mua, mai te iteraa i te Faora i tae mai i te ao nei na roto i te faaite a te ati Iuda, e tae atoa mai ia te ite i te Faaora i to'u ra mau taata,

“E i to te ati Nephi, e i to te ati Iakoba, e i to te ati Iosepha, e i to te ati Zorama, na roto i te faaite a to ratou ra mau metua—

“E tae mai hoi te reira faaite i to te ati Lamana, e i to te ati Lemuela, e i to te ati Isemaela, o tei oriorio noa i roto i te faaroo ore no te hara a to ratou ra mau metua, o tei faatiahia e te Atua ia haamou i to ratou ra mau taeae i to te ati Nephi, no ta ratou ra mau hara e ta ratou mau mea faufau ra.”

B. F. 3:16-18. B. F. S. 2:6.

Te amui-noa-hia nei te mau melo êê no na ututafare o Iosepha e Zorama atoa, ei pupu hoê. Na ratou atoa i faataata i te fenua Amarika e ua riro ratou ei hui tupuna no te mau opu initia te parahi ra i reira.

Gelena Hubarada

(E tuatihia mai teie nei parau)

Te hoe hi'o Haamaramarama i roto i te Hiero i Roto Miti. E faaite raa 'ia i
te fa raa mai o te Atua ia Iosepha Samita.

Te Peresidene no te mau Tuahine o Emeline Wele e to'na mau tauturu. E iva ahuru e te tiahapa to te peresidene nei.

(Tuatiraa)

toito nei to te Hau Amerika paatoa i te raverāa ohipa ia ū ton'a ra puai e hope roa i nia i te pare etaeta no te Purutia o tei hinaaro e faaore i te tiamā i te ao nei, e ia auraro to te ao atoa nei ia'na ra . Te amui nei Amerika ia Farani e ia Beritane hoi ei hoē roa ia ore ia pohe roa te tiamā i te ao nei. E ohipa faufaa rahi roa ia te reira, e tia'i i te taata paatoa ia parahi i raro a'e i to'na iho suke ma te hau e te haa-pea-pea-ore-hia ra. E no reira ia haapuai te taata'toa i te raverāa ohipa e tia'i.

Eaha'tu ā te faufaa? Tena na'toa ia: Ia tupu atoa to te taata huru atua. Ua parauhia e e riro te feia haapao maitai mai Ia'na'toa i te huru. I Ioa. 3:2, 3. Ua faauehia hoi tatou ia faaau i to tatou maitai i Ta'na. Mat. 5:48. Na te evanelia e haapii mai ia tatou i te ravea e au ai to tatou maitai e e au ai hoi to tatou hiroa'toa e hope roa i to te Atua ra. E maitai hope to te Atua e e puai hope hoi to'na. Ia faaau atoa i to tatou puai i to'na e tia'i. Eita ia e noaa i te taima poto nei, e noaa riirii mai rā i tera mahana i tera mahana i te feia e faaitoito i te rave-tamau-raa i te mau ohipa maitatai ra tei au i te parau-tia a te Atua. E mau tamarii tatou ana'e a te Atua, e e ere ia i te hara e ere ia hoi i te hape ia imi te tamarii i te mau ravea'toa e au ai oia i to'na ra Metua i te mau mea'toa mai ta te ati Iuda aa hape ra i mana'o na . Philipi 2:5-8.

E tupu ai to te taata nei huru Atua na roto i te haapao-raa i ta'na parau, te imi-itoito-raa, e te *rave-hua-raa* hoi i te ohipa tia ra, no reira o te rave hua i te ohipa maitai ra ma te haapao maitai, ua tupu ia to'na huru Atua i te rahi ra. I teie nei tau hopea ua faarahihia to te taata nei ite; te paraparau nei oia na nia i te moana rahi ra mai te tahi hopea o te ao nei e tae noa'tu i te tahi hopea, na roto i te niuniu e ma te niuniu ore hoi; te maue nei oia na roto i te reva nei mai te manu e te mau melahi te huru; te tere nei oia na nia e na raro hoi i te mau moana hohonu, e te horo

nei hoi i nia i te fenua aano ma te puai hau ê i te mata'i u'ana; te faatia nei oia i te fare rave ohipa e i raro a'e i to'na ra faatereraa e hamani-faaoti-roa-hia'i no pereoo uira hoê tausani i te mahana hoê poto nei; te tâputâpu nei oia i te tino o te feia ma'i e hehu ai i te mau melo i roto roa i te tino ia hi'opoahia, ia rapaauhia, e aore râ ia tâpu-ê-hia te vahi i ma'ihia, e aita te taata i tâpuhia i mauui noa'tu ai; te imi-hua ra oia, e na roto i te hi'o faarahi te ite nei oia e ua ê roa te ao atoa nei i te mau mea ora nainai e ore e itea i te mata nei ia hi'o no te iti ra.

Mai ta Daniela i tohu i tahito ra no te tau hopea, ua faarahihia te ite, e te rave hua nei te taata i te ohipa huru rau ma te puai aita i faitohia mai te matamua mai â, Dan. 12:4.

Te rave hua nei te tahi pae i ta ratou ohipa mai te anoi rave atoa i te hara, e na te hara e faaore i te maitai o te ohipa i ravehia ra, aita ia i riro ei faufaa vai tamau ai no ratou ra. Te rave hua'toa nei te tahi pae i ta ratou mau ohipa ma te haamana'o e te haapao hoi i te mau parau atoa a te Atua, e faufaahia'i ratou ihora e te taata paatoa nei hoi i roto i teie nei ao, e te haapaohia ra no ratou i te ao a muri atu te tura, te hanahana, te mana, e te maitai rahi hau ê e tia i te vairaa e a tau a tau a hiti noa'tu. 1 Kor. 2:9. Eiaha te hoê o tatou ia parahi noa, *a rave hua râ* i te tahi ohipa maitai ma te tuutuu ore o te riro ei faufaa rahi na tatou iho e na vetahi ê atoa hoi. Ahiri na, a rave hua.

Farani Tuterera.

TOAE A MAERE, Faaau Parau, Rue Dumont d'Urville, Orovini, Papeete, Tahiti.
ERNEST C. ROSSITER, Imprimeur, Rue Brea et de la rue Damont d'Urville, Papeete, Tahiti.